

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Małopolska Delegatura w Krakowie

DMK.410.15.1.2026

**Pan
Rafał Ślęczka
Burmistrz Miasta i Gminy
Wieliczka
Urząd Miasta i Gminy w
Wieliczce
ul. Powstania Warszawskiego 1
32-020 Wieliczka**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/019 Transport zbiorowy w miastach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy w Wieliczce (dalej: Urząd) ul. Powstania Warszawskiego 1 32-020 Wieliczka
Kierownik jednostki kontrolowanej	Rafał Ślęczka, Burmistrz Miasta i Gminy Wieliczka, od 7 lipca 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Artur Kozioł, Burmistrz Miasta i Gminy Wieliczka, od 22 listopada 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie transportu zbiorowego i realizacja tych planów. 2. Organizacja i zarządzanie publicznym transportem zbiorowym. 3. Integracja publicznego transportu zbiorowego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2025 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie ¹
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 oraz art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Małopolska Delegatura Najwyższej Izby Kontroli w Krakowie
Kontrolerzy	Paweł Potoczek, starszy inspektor kontroli, upoważnienie do kontroli nr LKR/135/2025 z 8 października 2025 r. Justyna Halberda-Wilk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/145/2025 z 12 listopada 2025 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Czynności kontrolne trwały do 30 grudnia 2025 r.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Objęte kontrolą wybrane procesy organizacji oraz funkcjonowania transportu publicznego w latach 2022-2025 (30 czerwca), na terenie Miasta i Gminy Wieliczka⁴ miały korzystny wpływ na zainteresowanie i korzystanie z komunikacji publicznej przez jej mieszkańców.

Gmina określiła cele rozwoju transportu publicznego w Planie mobilności dla Gminy Wieliczka opracowanym w 2016 r. i realizowała je poprzez promocje transportu publicznego wśród mieszkańców, usuwanie barier dla osób niepełnosprawnych, inwestycje w parkingi Park&Ride i Bike&Ride, rozwój połączeń i obejmowanie nimi nowych terenów gminy.

Gmina w latach 2022-2025 gromadziła informacje o potrzebach transportowych mieszkańców i pasażerów poprzez wnioski i skargi składane do Wielickiej Spółki Transportowej sp. z o.o.⁵ jak i bezpośrednio do Gminy. Kwestie organizacji transportu poruszane były na zebraniach sołeckich, zebraniach osiedlowych, spotkaniach Gminnej Rady Seniorów oraz konsultacjach z MGOPS⁶ w Wieliczce. Wnioski, petycje czy skargi były w ramach ograniczonych środków finansowych wykorzystywane przy planowaniu zmian w funkcjonowaniu komunikacji miejskiej. Zmniejszenie ilości kursów komunikacji autobusowej w 2025 r. wynikało z sytuacji finansowej jednostki i związane było z wydaną decyzją przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Krakowie sygnalizującą potrzebę zmniejszenia wydatków bieżących Gminy.

NIK pozytywnie ocenia integrację transportu gminnego z transportem funkcjonującym w Aglomeracji Krakowskiej, realizowaną poprzez porozumienie z Gminą Miejską Kraków i gminami sąsiednimi. Zlokalizowane na terenie Gminy węzły przesiadkowe pozwalały na łączenie podróży komunikacją gminną z komunikacją aglomeracyjną i bezpośredni transport do centrum Krakowa. Ponadto NIK ocenia pozytywnie umożliwienie korzystania mieszkańcom Gminy od 2023 r. z biletu metropolitalnego, pozwalającego na podróż koleją, komunikacją autobusową i tramwajową.

NIK negatywnie ocenia niedokonywanie przez Gminę oceny i kontroli realizacji usług w publicznego transportu zbiorowego świadczonych przez przewoźników. Wymóg oceny i kontroli wynikał z przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym⁷ jak i z zawartych umów oraz z przyjętego w 2016 r. Planu transportowego. NIK zaznacza, że Gmina nie określiła standardów świadczonych usług dla Wielickiej Spółki Transportowej sp. z o.o. oraz nie spełniła warunków dotyczących elektromobilności taboru autobusowego. Ponadto Gmina nieterminowo przekazała Marszałkowi Województwa informacje dotyczące publicznego transportu zbiorowego za lata 2022-2024. Stwierdzono, także jeden przypadek nieterminowego realizowania

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Gmina, Gmina Wieliczka lub Wieliczka.

⁵ Dalej: WST lub Spółka.

⁶ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

⁷ Dz. U. z 2025 r. poz. 285 Dalej: ustawa o publicznym transporcie.

płatności na rzecz organizatora transportu zbiorowego, któremu Gmina powierzyła te zadania.

OBSZAR	1. Planowanie transportu zbiorowego i realizacja tych planów.
Opis stanu faktycznego	1.1. Miasto i Gmina Wieliczka w 2016 r.⁸ przyjęło Plan mobilności dla Gminy Wieliczka. Dokument opracowany przez podmiot zewnętrzny opierał się m.in. na zgromadzonych informacjach od mieszkańców i użytkowników transportu zbiorowego odnośnie zmieniających się potrzeb transportowych. W latach 2022-2025 (30 czerwca) Gmina pozyskiwała informacje o potrzebach transportowych poprzez przyjmowanie wniosków, pism, petycji i skarg od mieszkańców i użytkowników transportu zbiorowego. Ponadto na potrzeby Planu Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego w 2023 r. przeprowadzono badania wśród mieszkańców Wieliczki dotyczące ich potrzeb transportowych. Ponadto w ramach umów o świadczenie autobusowych usług przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym na terenie Gminy Wieliczka zawartych pomiędzy Gminą Wieliczka, a Wielicką Spółką Transportową sp. z o.o. w Wieliczce⁹ operator dysponował systemem umożliwiającym składanie skarg i reklamacji dotyczących świadczonych przewozów. Rejestry skarg wraz z informacją o sposobie ich załatwienia/rozpatrzenia przekazywane były do Gminy jako organizatora w terminie 90 dni od zakończenia okresu rozliczeniowego. Dodatkowo mieszkańcy Wieliczki składali uwagi i propozycje dotyczące transportu publicznego na adres e-mail: transport@wieliczka.eu. Informacja o tej formie kontaktu była upubliczniona i znajdowała się na stronach BIP oraz na profilach Gminy w mediach społecznościowych. W pismach kierowanych do WST i Gminy mieszkańcy wnosili m.in. o zwiększenie częstotliwości połączeń autobusowych, wydłużenie linii, umiejscowienie nowych przystanków. Szczegółowa analiza złożonych skarg i wniosków znajduje się w rozdziale 2.3. niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 291-310,621-780)

W ramach wdrożenia „Planu Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej obszaru Funkcjonalnego”¹⁰ przeprowadzono w 2023 r. konsultacje społeczne oraz wywiady ankietowe w Wieliczce, w ramach których stwierdzono m.in. że 49% użytkowników P&R wykorzystuje te parkingi w ramach podróży do pracy, jednym z pięciu przystanków kolejowych w regionie z największą liczbą osób wysiadających jest przystanek pn. Wieliczka Rynek.

⁸ Uchwała nr XXX/358/2016 Rady Miejskiej w Wieliczce z 20 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Planu Mobilności dla Miasta i Gminy Wieliczka”.

⁹ Dalej: WST.

¹⁰ Uchwała nr III/8/2024 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 3 czerwca 2024 r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia do realizacji Planu Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego.

Wnioski wynikające z przeprowadzonych badań w ramach Planu mobilności z 2016 r. wskazywały, że:

1. Głównym obszarem działań w zakresie zarządzania mobilnością mieszkańców Gminy Wieliczka powinny być podróże wewnątrz Gminy oraz do Krakowa, stanowiące zdecydowaną większość przemieszczeń obywatelskich.
2. Ukształtowanie terenu, charakteryzujące się bardzo dużymi spadkami, stanowi silną barierę, w praktyce uniemożliwiającą znaczący rozwój ruchu rowerowego, poza obszarami miejscowości Węgrzce Wielkie oraz Brzegi.
3. Istnieje znaczne zróżnicowanie w zakresie obsługi transportem zbiorowym północnej oraz południowej części Gminy.
4. Rozwój SKA stanowi istotną szansę dla równoważenia zachowań komunikacyjnych mieszkańców.
5. Niezbędne jest wzmocnienie oferty autobusowego transportu zbiorowego.
6. Ponad 60% mieszkańców było zadowolonych z kształtu systemu transportowego.
7. Badania rotacji nie wykazały bardzo dużych problemów z parkowaniem w centrum Wieliczki, korekta strefy parkowania w zakresie zwiększenia stawki za postój powinna dotyczyć obszaru Rynku.

(akta kontroli str. 42-92)

W złożonym oświadczeniu¹¹ Dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska¹² wskazał, że Gmina gromadziła informacje od użytkowników transportu zbiorowego odnośnie potrzeb transportowych poprzez prowadzenie bieżącej korespondencji z mieszkańcami, instytucjami i innymi podmiotami oraz rozpatrywanie wszystkich wpływających pism, wniosków i uwag dotyczących funkcjonowania transportu publicznego i infrastruktury komunalnej. Wskazał, że Gmina zachęcała mieszkańców do kierowania swoich uwag pisemnie do urzędu lub w formie elektronicznej na dedykowany e-mail.

(akta kontroli str. 189-198)

Dyrektor oświadczył, że Gmina pozyskiwała informacje dotyczące potrzeb mieszkańców w zakresie publicznego transportu zbiorowego poprzez organizowanie zebrań sołeckich, zebrań osiedlowych, spotkań Gminnej Rady Seniorów oraz konsultacji z MGOPS w Wieliczce. Wskazał, że podczas organizowanych spotkań mieszkańcy mieli możliwość m.in. zgłaszania skarg, wniosków, uwag oraz zapytań. Podkreślił, iż bezpośredni kontakt z mieszkańcami stanowi kluczowy element prawidłowego rozpoznania potrzeb

¹¹ W toku kontroli odpowiedzi na wyjaśnienia kierowane do Burmistrza Miasta i Gminy Wieliczka udzielał i podpisywał Dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu.

¹² Dalej: Dyrektor.

społeczności lokalnej. Oświadczył, że uwagi, skargi oraz sugestie mieszkańców dotyczące funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego były przyjmowane w różnych formach, co zapewniło szeroką dostępność i możliwość swobodnego kontaktu z urzędem.

(akta kontroli str. 215-217,225-228)

Gmina Wieliczka w latach 2022-2025 (30 czerwca) nie zlecała firmom zewnętrznym przeprowadzania badań odnośnie zmieniających się potrzeb transportowych mieszkańców.

W złożonym oświadczeniu Dyrektor wskazał, że Gmina Wieliczka nie zlecała w latach 2022-2025 (30 czerwca) przeprowadzenia badań potrzeb przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym, ponieważ wynikało to z konieczności racjonalizacji wydatków bieżących Gminy w związku z zaleceniami Regionalnej Izby Obrachunkowej. (ograniczenie kosztów oraz zachowania dyscypliny finansów publicznych). Zlecenie przedmiotowych badań wyspecjalizowanej, profesjonalnej firmie wiązałoby się z wysokimi kosztami, których poniesienie nie było możliwe w ramach posiadanego budżetu.

Dyrektor wyjaśnił, że w roku 2023 przeprowadzone zostały przez Miasto Kraków Kompleksowe Badania Ruchu w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym, na które składały się: badania ankietowe podróży oraz pomiary nappełnień w pojazdach komunikacji zbiorowej. Badania ankietowe podróży, przeprowadzone w maju i czerwcu 2023 roku, składały się z dwóch niezależnych od siebie badań ankietowych realizowanych w gospodarstwach domowych oraz na parkingach w systemie P+R. Gmina Wieliczka była informowana o przeprowadzanych badaniach i zapoznała się z ich wynikami. Dyrektor wyjaśnił, że powstałe w ramach badań raporty stanowiły dla Gminy Wieliczka cenne źródło informacji wykorzystywane przy podejmowaniu działań w zakresie planowania i organizacji transportu zbiorowego na terenie Gminy Wieliczka.

(akta kontroli str. 798-803)

1.2. Gmina Wieliczka wprowadziła w 2016 r. na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym Plan transportowy dla Gminy Wieliczka¹³, który był dokumentem śródkresowym opracowanym na lata 2016-2025 r. W dokumencie określono pożądany standard usług przewozowych

¹³ Uchwała nr XXX/357/2016 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego na obszarze Gminy Wieliczka”.

w przewozach o charakterze użyteczności publicznej wskazując osiem kategorii, które powinny być realizowane w okresie obowiązywania planu w zakresie:

- 1) częstotliwości kursowania pojazdów,
- 2) bezpośredniości połączeń i przesiadek,
- 3) dostępności dla pasażerów, w tym dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej zdolności ruchowej,
- 4) punktualności kursowania pojazdów,
- 5) komfortowi podróżowania,
- 6) informacji pasażerskiej,
- 7) bezpieczeństwa,
- 8) ochrony środowiska.

W ramach dochowania punktualności w planie zawarto następujące postulaty:

- kursy punktualne – odchyłka od rozkładu jazdy od 0 do 4 minut w transporcie drogowym;
- kursy opóźnione – powyżej 4 minut w transporcie drogowym;
- uzyskanie wskaźnika punktualności realizacji rozkładu jazdy, mierzonego liczbą punktualnie wykonanych kursów, na poziomie co najmniej 90 % w transporcie drogowym;
- brak tolerancji dla wcześniejszych odjazdów z przystanku początkowego środków transportu drogowego, dopuszczalny wcześniejszy odjazd (nie więcej niż 2 minuty) z pośrednich przystanków w transporcie drogowym.

(akta kontroli str. 5-41)

W 2024 r. Rada Miejska w Wieliczce uchwaliła przyjęcie Planu Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcyjnego¹⁴, który zaplanowano do roku 2033 z perspektywą do roku 2045. W ramach planu zestawiono proponowane pięć pakietów kluczowych działań, w odniesieniu do celów strategicznych.

- 1) Przestrzeń (poprawa jakości życia i przestrzeni publicznej w kontekście ochrony środowiska naturalnego i zdrowia mieszkańców oraz zagospodarowania przestrzennego).
- 2) Bezpieczeństwo (poprawa bezpieczeństwa użytkowników systemu transportowego).
- 3) Informacja (poprawa jakości planowania, organizacji i promocji zrównoważonego transportu na terenie metropolii krakowskiej i jej obszaru funkcjonalnego).
- 4) Logistyka (poprawa efektywności transportu ładunków).

Plan zrównoważonej mobilności obejmował 36 gmin w tym Wieliczkę.

(akta kontroli str. 93-188)

¹⁴ Art. 18 ust.2 pkt 6 i pkt 12 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153).

1.3. W odpowiedzi na pytanie dotyczące wdrożenia standardów przewozów w ramach planu transportowego uchwalonego w 2016 r. w zakresie m.in.:

- działań organizatora ukierunkowanych na wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie rozwoju zrównoważonego systemu transportu,
- uruchomienia linii autobusowych, pełniących funkcję dowozową do Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej, oraz rozprowadzającą pasażerów po terenie Gminy,
- wydłużenia Autobusowej Linii Dowozowa U-A-SKA16 z Janowic do gminy Świątniki Górne,
- oceny i kontroli realizacji przez operatora i przewoźnika usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego,
- kontroli przestrzegania przez operatora i przewoźnika zasad funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego, o których mowa w art. 46 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o publicznym transporcie,
- współpracy przy aktualizacji rozkładów jazdy, w celu poprawy funkcjonowania przewozów o charakterze użyteczności publicznej,
- analizy realizacji zaspokajania potrzeb przewozowych, wynikających z wykonywania przewozów na podstawie umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego,
- dokonywania zmian w przebiegu istniejących linii komunikacyjnych;
- zatwierdzania rozkładów jazdy oraz dokonywanie ich aktualizacji w przypadku przewozów wykonywanych na podstawie potwierdzenia zgłoszenia przewozu,
- administrowania systemem informacji dla pasażera,
- usunięcia barier stanowiących przeszkody dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej zdolności ruchowej (np. poprzez wprowadzenie taboru niskopodłogowego lub niskowejściowego, dostosowanie infrastruktury przystankowej, zniwelowanie różnic poziomów),
- zapewnienie osobom niepełnosprawnym nieodpłatnej pomocy przy wsiadaniu/wysiadaniu do/z pojazdów transportu zbiorowego,
- budowy parkingów/wyznaczanie miejsc postojowych w systemie P+R, w tym wyznaczanie miejsc dla pojazdów osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej zdolności ruchowej w możliwie jak najbliższej odległości od miejsca odjazdu środków transportu zbiorowego, zapewniającej łatwy dostęp do transportu zbiorowego,
- wyposażania węzłów przesiadkowych w systemy Bike&Ride, mające na celu umożliwienie bezpiecznego pozostawienia jednośladu i kontynuowanie podróży transportem zbiorowym,
- wyposażania węzłów przesiadkowych w systemy Kiss and Ride, umożliwiających bezpieczne zatrzymanie pojazdu podwożącego pasażera w celu kontynuowania podróży transportem zbiorowym,

Dyrektor oświadczył, że Gmina konsekwentnie realizowała założenia planu poprzez m.in. szereg inwestycji tj.: zakup 12 niskoemisyjnych autobusów, budowę dworca przy ul. Dembowskiego wraz z Punktem Obsługi Pasażerskiej, budowę nowego parkingu dla autobusów oraz zakup 100 wiat przystankowych. Wskazał na uruchomienie 13 linii aglomeracyjnych (w tym jednej nocnej), rozwój Małopolskich Linii Dowozowych celem ułatwienia mieszkańcom sołectw dojazdu do stacji kolejowych (w latach 2020-2025 liczba tych linii zwiększyła się z trzech do ośmiu), utworzenie na terenie gminy sześciu parkingów Park&Ride

oferujących 462 miejsca postojowe oraz instalacje w centrum miasta i na głównych węzłach przesiadkowych biletomatów. W kontekście zmian w dostępie do transportu publicznego dla osób niepełnosprawnych wyjaśnił, że utworzono podjazdy dla wózków na dworcu autobusowym, na parkingach P&R wyznaczono miejsca dla osób niepełnosprawnych oraz zakupiono dla Wielickiej Spółki Transportowej autobusy wyposażone w rampy dla wózków (które obsługiwane są przez kierowców). Ponadto wdrażając plan transportowy utworzono miejsca Kiss&Ride oraz zmodyfikowano przebieg tras autobusowych.

(akta kontroli str. 215-217,249-256)

W wyniku oględzin trzech parkingów P&R oraz 15 przystanków przy węzłach przesiadkowych NIK stwierdziła, że umiejscowiono tam miejsca postojowe Kiss&Ride oraz wiaty rowerowe Bike&Ride. W ramach oględzin przystanków i autobusów potwierdzono wykonywanie usług transportowych przy wykorzystaniu autobusów niskopodłogowych oraz zainstalowanie biletomatów. Kontrolującym przedstawiono umowy dotyczące zakupu autobusów, wiat oraz budowy parkingów P&R.

(akta kontroli str. 427-451,621-780)

W zakresie realizacji założeń planu dotyczących punktualności przejazdów Dyrektor oświadczył, że Gmina Wieliczka kontrolowała punktualność kursowania pojazdów w przypadku przewozów, których organizatorem jest Gmina Wieliczka czyli umów z WST i firmami M. i B. Wskazał, że o punktualności przejazdów świadczyła mała ilość zgłoszeń pasażerów dotyczących opóźnień. Dodał, że zdarzały się pojedyncze skargi, które zgodnie z kompetencjami rozpatrywała WST. Kontrolowanie punktualności przejazdów było możliwe dzięki aplikacji „kiedy przyjedzie”. System umożliwiał generowanie szczegółowych raportów z wykonanych przewozów. Dyrektor wskazał, że rozwiązanie to zapewniało sprawny nadzór nad punktualnością kursowania gminnych przewozów. Zastosowanie aplikacji znacząco ułatwiało również wykonywanie czynności kontrolnych oraz wspierało efektywne zarządzanie przewozami na terenie Gminy.

Dyrektor wyjaśnił, że w przypadku linii autobusowych MPK oraz MLD badania punktualności nie były przeprowadzane ponieważ ich organizatorem nie jest Gmina Wieliczka.

(akta kontroli str. 798-803)

Przyjęty w 2016 r. Plan Mobilności Dla Miasta i Gminy Wieliczka oraz Plan Transportowy dla Gminy Wieliczka nie były aktualizowane. Dyrektor oświadczył, że nie dokonywano aktualizacji gdyż czas ich obowiązywania obejmował lata 2016-2025, a w 2024 r. przyjęto Plan zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego.

(akta kontroli str. 406-408,267-271)

Kwestie niezrealizowania Planu transportowego w zakresie oceny i kontroli realizacji przez operatora i przewoźnika usług publicznego transportu zbiorowego oraz kontroli przestrzegania przez operatora i przewoźnika zasad funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego, o których mowa w art. 46 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o publicznym transporcie omówiono w rozdziałach 2.1 oraz 3.2 niniejszego wystąpienia.

W toku kontroli stwierdzono następujący stan problematyczny, który nie stanowił nieprawidłowości w działalności kontrolowanej jednostki, lecz utrudniał osiągnięcie celów dotyczących planowania transportu zbiorowego i realizacji tych planów:

Plan transportowy Gminy Wieliczka został opracowany na lata 2016-2025. W konsekwencji Gmina Wieliczka zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 lit a ustawy o publicznym transporcie winna przygotować kolejny plan transportowy obejmujący lata 2026 i następne. Plan Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego został przyjęty na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 oraz pkt 12 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i nie stanowił planu transportowego dla Miasta i Gminy Wieliczka. Gmina do końca 2025 r. nie podjęła działań zmierzających do uchwalenia nowego planu transportowego.

Dyrektor oświadczył, że Gmina Wieliczka w 2026 roku w miarę możliwości finansowych planuje zlecić opracowanie Planu Transportowego dla Miasta i Gminy Wieliczka na okres 2026 i lata następne. Wskazał, że Gmina Wieliczka przynależy do Metropolii Krakowskiej i w 2024 roku podjęła uchwałę nr III/8/2024 w sprawie przyjęcia i wdrożenia do realizacji Planu Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego (SUMP).

(akta kontroli str. 798-803)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto i Gmina Wieliczka rzetelnie zaplanowała, (m.in. w Planie transportowym z 2016 r. oraz Planie mobilności z 2016 r.) i realizowała organizację przewozów oraz niezbędne przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury zbiorowego transportu pasażerskiego. Podejmowane działania były ukierunkowane na usprawnienie połączeń transportowych z Krakowem z wykorzystaniem autobusowych linii aglomeracyjnych i dowozowych, a także na terenie własnej gminy i sąsiednich w wykorzystaniu Wielickiej Spółki Transportowej sp. z o.o. i Małopolskich Linii Dowozowych.¹⁵ Rozwijano także ofertę parkingów typu Park&Ride oraz Bike&Ride oraz wyposażono węzły przesiadkowe w systemy Kiss and Ride. Plan transportowy był realizowany za wyjątkiem podejmowania działań kontrolnych w stosunku do organizatora i operatorów. Gmina poprzez udostępnienie mieszkańcom możliwości przesyłania wniosków i skarg gromadziła informacje dotyczące zmieniających się potrzeb użytkowników transportu publicznego. W związku z ograniczeniami finansowymi Gmina nie zlecała podmiotom zewnętrznym badań w tym zakresie.

¹⁵ Dalej: MLD.

Opis stanu
faktycznego

2.1 W latach 2022-2025 (30 czerwca) transport publiczny w Mieście i Gminie Wieliczka zorganizowano na podstawie:

- uchwały Rady Miejskiej w Wieliczce w sprawie przekazania Gminie Miejskiej Kraków zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego¹⁶ oraz Porozumienia Międzygminnego zawartego z Gminą Miejską Kraków 20 grudnia 2007 r., które było aneksowane corocznie¹⁷. Na dzień 30 czerwca 2025 r. porozumienie obejmowało 13 linii autobusowych w tym dwie nocne.
- uchwały Rady Miejskiej w Wieliczce z 2018 r. w sprawie utworzenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą Wielicka Spółka Transportowa Sp. z o.o. oraz zawieranych corocznie z Wielicką Spółką Transportową umów w zakresie świadczenia przewozów¹⁸, dystrybucji biletów¹⁹ oraz kontroli i windykacji²⁰. Na dzień 30 czerwca 2025 r. umowa dotyczyła dziewięciu linii autobusowych.
- corocznych uchwał Rady Miejskiej w Wieliczce w sprawie udzielania pomocy finansowej na rzecz Województwa Małopolskiego na finansowanie zadania własnego²¹ oraz corocznych umów zawieranych z Województwem Małopolskim dotyczących udzielania pomocy finansowej w formie dotacji celowej z przeznaczeniem na realizację zadania polegającego na organizowaniu przez Województwo przewozów o charakterze użyteczności publicznej w transporcie drogowym.²² Na

¹⁶Nr XIII/148/2007 z dnia 29 listopada 2007 r.

¹⁷ W 2022 r. – aneksy nr 43, 44, 45.

w 2023 r. – aneksy nr 46, 47, 48.

w 2024 r. – aneksy nr 49, 50, 51.

w 2025 r. – aneksy nr 52, 53, 54.

¹⁸ Umowy nr WGK-K.7243.4.1.2022 z 3 stycznia 2022 r., WGK-K.7243.4.1.2023 z 2 stycznia 2023 r., nr WGK-K.7243.4.4.2023 z 2 lutego 2023 r., nr WGK-K.7243.4.1.2024 z 2 stycznia 2024 r., nr WGK-K.7243.4.2.2024 z 2 stycznia 2024 r., nr WGK-K.7243.4.5.2024 z 1 lutego 2024 r., nr WGK-K.7243.4.6.2024 z 1 marca 2024 r., nr WGK-K.7243.4.1.2025 z 2 stycznia 2025 r., aneks nr 1/2025 z 3 lutego 2025 r., WGK-K.7243.4.2.2025 z 2 stycznia 2025 r., WGK-K.7243.4.7.2025 z 1 kwietnia 2025 r.

¹⁹ Umowy nr WGK-K.7243.4.2.2022 z 3 stycznia 2022 r., nr WGK-K.7243.4.2.2023 z 2 stycznia 2023 r., nr WGK-K.7243.4.3.2024 z 2 stycznia 2024 r., nr WGK-K.7243.4.3.2025 z 2 stycznia 2025 r.

²⁰ Umowy nr WGK-K.7243.4.3.2022 z 3 stycznia 2022 r., nr WGK-K.7243.4.3.2023 z 2 stycznia 2023 r., nr WGK-K.7243.4.4.2024 z 2 stycznia 2024 r., nr WGK-K.7243.4.4.2025 z 2 stycznia 2025 r.

²¹ Nr XXXVIII/513/2022 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 14 lutego 2022 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej na rzecz Województwa Małopolskiego na finansowanie zadania własnego na rok 2022, nr LII/743/2023 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej na rzecz Województwa Małopolskiego na finansowanie zadania własnego na rok 2023 (zmieniona uchwałą nr LIX/843/2023 z dnia 19 września 2023 r.), nr LXIII/940/2024 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 21 lutego 2024 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej na rzecz Województwa Małopolskiego na finansowanie zadania własnego na rok 2024, nr XIX/2027/2025 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 22 kwietnia 2025 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej na rzecz Województwa Małopolskiego na finansowanie zadania własnego na rok 2025.

²² Nr VIII/197/TK/3083/22 z 12 września 2022 r., nr VIII/164/TK/1579/23 z 19 czerwca 2023 r. (aneksowana), nr VIII/166/TK/3068/24 z 24 czerwca 2024 r., I/2409/TK/2980/25 z 24 czerwca 2025 r.

dzień 30 czerwca 2025 r. umowa dotyczyła ośmiu linii autobusowych (Małopolskie Linie Dostawcze)

- uchwały dotyczącej wyrażenia zgody na zawarcie przez Gminę Wieliczka porozumienia międzygminnego z Gminą Świątniki Górne²³ na podstawie, którego zawarto porozumienie międzygminne w sprawie powierzenia Gminie Wieliczka części zadania własnego Gminy Świątniki Górne dotyczącego publicznego transportu zbiorowego²⁴, do której zawarto osiem aneksów. (ostatni obowiązywał do 31 grudnia 2024 r.). Połączenie obsługiwało linię S1,
- uchwał w sprawie powierzenia Gminie Biskupice realizacji zadania z zakresu publicznego transportu zbiorowego²⁵ na podstawie, którego zawarto porozumienie międzygminne pomiędzy Gminą Biskupice i Gminą Wieliczka, w którym Gminy wzajemnie powierzyły sobie organizację publicznego transportu zbiorowego na konkretnych liniach²⁶ (umowa barterowa),
- umowy o świadczenie autobusowych usług przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym na terenie Gminy Wieliczka na linii L1 zawartej na okres od 1 maja 2025 r. do 31 grudnia 2025 r.²⁷ z firmą przewozową B.,
- umowy o świadczenie autobusowych usług przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym na terenie Gminy Wieliczka na liniach P1, K1, C1²⁸ zawartej na okres od 1 kwietnia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. z firmą przewozową M.,
- porozumienia w sprawie ustalenia zasad dotyczących planowania, organizowania i finansowania zintegrowanego publicznego transportu zbiorowego w Metropolii Krakowskiej z 2021 r. zawartej pomiędzy Województwem małopolskim, a 16 podmiotami w tym Miastem i Gminą Wieliczka²⁹,
- uchwały w sprawie przepisów porządkowych dotyczących przewozu osób i bagażu pojazdami Komunikacji Miejskiej w Wieliczce³⁰,
- uchwały w sprawie ustalenia cen i opłat za usługi przewozowe, uprawnień do przejazdów ulgowych oraz przepisów taryfowych w komunikacji miejskiej realizowanej na obszarze Gminy Wieliczka³¹.

W porozumieniach i umowach zawarto przebieg tras linii komunikacyjnych, plan wozokilometrów oraz kwestie dotyczące wzajemnych rozliczeń za wykonywanie zadania.

(akta kontroli str. 196-198,278-290, 291-398,551-556, 621-780)

²³ Nr XXIX/365/2021 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 26 marca 2021 r. w sprawie realizacji przez Gminę Wieliczka zadania jakim zaspokajanie zbiorowych potrzeb z zakresu lokalnego transportu publicznego.

²⁴ Nr WGK-K.7243.4.10.2021 z dnia 4 maja 2021 r.

²⁵ Nr LIX/861/2023 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 4 października 2023 r., nr LIX/862/2023 z dnia 4 października 2023 r., nr LIX/863/2023 z dnia 4 października 2023 r., nr LIX/864/2023 z dnia 4 października 2023 r.

²⁶ Porozumienie z dnia 7 listopada 2023 r.

²⁷ Umowa nr WGK-K.7243.4.8.2025 z 28 kwietnia 2025 r.

²⁸ WGK-K.7243.4.7.2024 z 18 marca 2024 r.

²⁹ Porozumienie z 20 października 2021 r.

³⁰ nr LIV/665/2018 Rady Miejskiej w Wieliczce z 11 września 2018 r.

³¹ nr LIV/666/2018 z 11 września 2018 r.

Nadzór i wykonywanie obowiązków z zakresu organizacji transportu w Gminie należał do zadań Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska.³² Pracami wydziału kierował Dyrektor. Kwestiami transportu zajmowało się dwóch inspektorów. Drugą osobę zatrudniono w 2025 r.

W zakresie obowiązków inspektor w Wydziale Gospodarki komunalnej należało m.in.

- kontrola nad funkcjonowaniem komunikacji zbiorowej na terenie miasta i Gminy,
- rozliczanie dotacji do realizacji usług przewozowych świadczonych przez Województwo Małopolskie oraz przez miasto Kraków na podstawie porozumienia międzygminnego,
- przygotowanie umów, kontrola realizacji umów i ich rozliczanie w zakresie realizacji zadań organizatora transportu publicznego na terenie gminy³³,
- nadzór nad komunikacją zbiorową na terenie gminy miasta i gminy,
- przygotowanie umów i ich rozliczanie (w zakresie realizacji zadań organizatora transportu publicznego na terenie gminy)³⁴.

(akta kontroli str. 517-533,602)

W umowach gdzie organizatorem transportu publicznego była Gmina Wieliczka standardy jakościowe w zakresie realizacji przewozów przez operatorów zostały określone w następujący sposób: w umowach z WST w §1 pkt 4 wskazano, iż „normy dotyczące jakości i parametry jakościowe związane ze świadczeniem Przewozów muszą być zgodne z powszechnie obowiązującymi standardami. Organizator zastrzega sobie prawo do późniejszego, pisemnego wskazania stosownych norm i określenia parametrów jakościowych świadczonych Przewozów.”

(akta kontroli str. 291-318,621-780)

W latach 2022 – 2025 (30 czerwca) Gmina nie wskazała pisemnie Spółce norm jakości parametrów jakościowych związanych ze świadczeniem przewozu, co szczegółowo omówiono w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

Gmina Wieliczka w załączniku nr 4 do umów ze Spółką określiła zasady wyliczania kar umownych wskazując na katalog uchybień tj. niezrealizowanie kursów z przyczyn leżących po stronie operatora, brak oznakowania liniowego pojazdów, niesprawność urządzeń schładzających lub grzewczych w przestrzeni pasażerskiej jeżeli były wymagane, korzystanie z pojazdu brudnego, niewypełnienie obowiązku dotyczącego zatrudnienia na podstawie umowy

³² Zarządzenie nr 285/2018 Burmistrza Miasta i Gminy Wieliczka z 10 grudnia 2018 r. oraz zarządzenie nr 386/2024 z 27 grudnia 2024 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta i Gminy Wieliczka.

³³ Zakres obowiązków z 2 stycznia 2025 r.

³⁴ Zakres obowiązków z 16 października 2023 r.

o pracę, nieprzedłożenie oświadczenia o spełnieniu wymogów ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych.³⁵

(akta kontroli str. 291-318, 621-780)

Normy dotyczące jakości i parametry jakościowe związane ze świadczeniem przewozów Gmina Wieliczka jako organizator przewozów określiła w umowie z Firmą przewozową M. na liniach P1, K1, C1 w załączniku nr 5, w którym wymieniono 30 wymagań techniczno-eksploatacyjnych dla środków transportu, przeznaczonych do realizacji usługi dotyczących m.in.:

- norm emisji spalin,
- wieku, wielkości oraz pojemności autobusów,
- przystosowania do przewozu osób niepełnosprawnych,
- parametrów klimatyzacji i ogrzewania w pojazdach, uchwyty, foteli, parametrów drzwi przeznaczonych do wsiadania i wysiadania, kasowników, tablic elektronicznych, videorejestratorów.

W załączniku nr 6 określono zasady wyliczania kar umownych wskazując na katalog uchybień skutkujących ich naliczeniem tj.:

- opóźnienie w rozpoczęciu wykonywania przewozów,
- niezrealizowanie połączenia przewidzianego rozkładem jazdy z winy wykonawcy,
- za niepunktualność (zawinione opóźnienie powyżej 10 minut),
- za realizację połączenia komunikacyjnego autobusem niespełniającym wymagań określonych w umowie,
- za ubiór kierowcy niespełniający wymagań umowy,
- za każdy przypadek stwierdzenia w pojeździe niesprawności urządzeń chłodzących lub grzewczych w przestrzeni pasażerskiej jeżeli były wymagane,
- za każdy przypadek stwierdzenia korzystania w trakcie przejazdu z pojazdu brudnego,
- z tytułu nieprzedłożenia oświadczeń lub dokumentów dotyczących obowiązku zatrudnienia osób na podstawie umowy o pracę,
- z tytułu nieprzedłożenia oświadczenia o spełnieniu wymogów ustawy o elektromobilności.

(akta kontroli str. 319-343, 621-780)

Podobne wymagania techniczno-eksploatacyjne zawarto w umowie z firmą transportową B. w załączniku nr 4 oraz w zakresie kar umownych (z wyłączeniem spełnienia warunków dotyczących elektromobilności) w załączniku nr 6 do umowy.

(akta kontroli str. 344-360)

Gmina Wieliczka nie dokonywała oceny i kontroli operatorów i przewoźników w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie autobusowym w ramach umów z Wielicką Spółką Transportową sp. z o.o., z firmami

³⁵Dz. U. z 2024 r. poz. 1289 ze zm. Dalej: ustawa o elektromobilności.

przewozowymi, co szczegółowo omówiono w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

W umowach zawartych w latach 2023 – 2025 z Wielicką Spółką Transportową sp. z o.o. oraz w umowie z firmą M. w 2024 r. wykonawcy zobowiązali się do wykonywania zamówienia przy 10% udziale we flocie pojazdów elektrycznych lub pojazdów napędzanych gazem ziemnym pod rygorem nałożenia kar umownych.

Zgodnie z przesyłanymi corocznie do ministra właściwego do spraw transportu informacjami o liczbie i kategoriach pojazdów objętych zamówieniami w tym o pojazdach elektrycznych, pojazdach napędzanych wodorem oraz pojazdach napędzanych innymi paliwami Miasto i Gmina Wieliczka od 2023 r. wykazywała jeden pojazd niskoemisyjny.

(akta kontroli str. 412-426,621-780)

Pomimo określenia w umowach 10% udziału pojazdów niskoemisyjnych we flocie operatorów Gmina nie spełniła warunków wynikających z ustawy o elektromobilności, co szczegółowo omówiono w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

2.2. Sieć komunikacyjna w Gminie Wieliczka zapewniała dostęp mieszkańców do komunikacji miejskiej. W obrębie Gminy od 2019 r. funkcjonowało 112 przystanków przy drogach gminnych³⁶. W 2025 r. liczba ta wzrosła do 126³⁷. Rozmieszczenie przystanków na terenie Gminy pozwalało na dowóz mieszkańców z okolic obrzeży do centrum Wieliczki oraz do gmin sąsiednich.

(akta kontroli str. 419-501,590-598)

Na terenie Miasta i Gminy Wieliczka nie funkcjonował jednolity System Informacji Pasażerskiej. W złożonym oświadczeniu Dyrektor wskazał że informacja pasażerska na terenie Gminy Wieliczka funkcjonowała poprzez rozkłady jazdy umieszczone na przystankach autobusowych oraz na stronach poszczególnych operatorów³⁸. Ponadto rozkłady jazdy prezentowane były w zależności od operatora w aplikacjach mobilnych, Transportoid, Kiedy Przyjedzie, Mapy Google (Wielicka Spółka Transportowa), Jakdojade, mobile MPK, mobile KKM, bus live (Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji), IMKA, Koleo (Małopolski Linie Dowlowe). W autobusach Wielickiej Spółki Transportowej funkcjonował System Elektronicznej Informacji Pasażerskiej informujący głosowo jak i na monitorach o następnym przystanku. Na terenie dworca autobusowego przy ul. Dembowskiego zainstalowano elektroniczne tablice

³⁶ Uchwała nr XII/170/2019 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 13 listopada 2019 r. o zmianie uchwały w sprawie określenia przystanków komunikacji przy drogach gminnych na terenie Gminy Wieliczka oraz warunków i zasadach korzystania z tych przystanków.

³⁷ Uchwała nr XXV/274/2025 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 1 września 2025 r. o zmianie uchwały w sprawie określenia przystanków komunikacji przy drogach gminnych na terenie Gminy Wieliczka oraz warunków i zasadach korzystania z tych przystanków.

³⁸ <https://mpk.krakow.pl/>, <https://wst.info.pl/rozklad-powszedni/>, <https://kolejmalopolskie.com.pl/pl/rozklad-jazdy/rozklady-autobusowe> - dostęp na 3 grudnia 2025 r.

informacyjne wskazujące na godzinę odjazdu autobusów, kierunek oraz planowane opóźnienia.

(akta kontroli str. 234-236,244-248)

Oględziny 15 przystanków³⁹ (w tym pięciu przesiadkowych) wykazały, że wywieszone rozkłady jazdy były aktualne w zakresie godzin odjazdu autobusów, jednakże Małopolskie Linie Dostawcze oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Krakowie⁴⁰ nie zmieniły w rozkładach jazdy zarówno na przystankach i na swoich stronach internetowych nazw przystanków wynikających z podjętej uchwały o zmianie uchwały w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych przy drogach gminnych. Zmiany nazw przystanków nie uwzględniono także na samych przystankach (w dwóch przypadkach). Stwierdzono, iż pięć przystanków nie posiadało tabliczek z nazwą. Ponadto na dwóch przystankach stwierdzono brak rozkładu jazdy oraz w jednym przypadku brak znaku D-15 „przystanek”.

(akta kontroli str. 439-442,452-471)

Dyrektor Wydziału Gospodarki wyjaśnił, iż brak rozkładów oraz znaku wynikały z aktów wandalizmu.

(akta kontroli str. 439-442)

W złożonym po oględzinach piśmie Dyrektor oświadczył, że wszystkie stwierdzone usterki zostały naprawione. Wskazał, że Gmina na bieżąco zgłaszała wszelkie braki rozkładów na 400 przystankach i 150 wiatach do operatorów publicznego transportu zbiorowego ale liczba aktów wandalizmu rośnie.

(akta kontroli str. 476,477)

W związku z brakiem uaktualnienia w rozkładach nazw nowych przystanków Dyrektor przedstawił pismo Zarządu Transportu Publicznego w Krakowie informujące, iż zmiany nazw przystanków zostaną wprowadzone do rozkładów przy okazji zmian rozkładów linii obsługujących Gminę co wynika z minimalizacji kosztów.

(akta kontroli str. 548,549)

Niewprowadzenie przez Gminę zmiany nazw przystanków na dwóch tabliczkach określających te przystanki oraz ich nieumieszczenie w pięciu przypadkach szczegółowo omówiono w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

Zakup biletów komunikacji miejskiej w Wieliczce był możliwy poprzez aplikacje mobilne (iMKA⁴¹ oraz SkyCash⁴²) oraz w sposób tradycyjny tj. zakup w automatach biletowych zlokalizowanych w pojazdach (MPK, WST) jak i na wybranych przystankach (Małopolska Karta Aglomeracyjna oraz MPK) lub u kierowców autobusów (MLD). Zgodnie z umowami z Wielicką Spółką Transportową sp. z o.o. w zakresie dystrybucji biletów uprawniających do

³⁹ Wieliczka Politechnika, Grabie Kościół, Wieliczka Dębowa, Wieliczka Czarnochowicka, Wieliczka Kopalnia Soli, Wieliczka Szyb Daniłowicza, Gołkowice Pętla, Pawlikowice Krzyż, Grajów Katy, Rożnowa Centrum. Przesiadkowe: Węgrzce Wielkie Pętla, Brzegi Pętla, Wieliczka Centrum, Janowice Szkoła, Byszyce Pętla – oględziny z 6 listopada 2025 r.

⁴⁰ Dalej: MPK.

⁴¹ <https://mka.malopolska.pl/aplikacja-mobilna-imka> - dostęp na dzień 3 grudnia 2025 r.

⁴² <https://skycash.com/> - dostęp na dzień 3 grudnia 2025 r.

korzystania z usług przewozowych świadczonych w ramach Komunikacji Miejskiej w Wieliczce spółka prowadziła Wielicki Punkt Obsługi Klienta (POK) zlokalizowany przy ul. Dembowskiego 7B gdzie można było nabyć bilety operatorów MPK, MLD, WST (w tym miesięczne). Bilety operatora MLD można było nabyć także w kasach kolejowych.

(akta kontroli str. 215-217,249-256)

Na podstawie listu intencyjnego podpisanego przez Gminę Miejską Kraków i Miasto i Gminę Wieliczka w 2023 r. wprowadzono do oferty Bilet Metropolitalny pozwalający na zakup biletu integrującego transport kolejowy, autobusowy i tramwajowy pomiędzy Krakowem, a gminami wchodzącymi w skład Stowarzyszenia Metropolia Krakowska.

(akta kontroli str. 399,400, 621-780)

Węzły przesiadkowe umiejscowione były w okolicy Parkingów P&R odpowiednio integrując dwa środki lokomocji, autobus oraz pociąg w przypadku parkingu przy ul. Dembowskiego 57 i jeden środek lokomocji - autobus w przypadku P&R Węgrzce Wielkie Pętla, P&R Janowice oraz pociąg w odniesieniu do P&R Węgrzce Wielkie i P&R Kokotów. W okresie objętym kontrolą tj. latami 2022-2025 liczba parkingów typu P&R zwiększyła się z czterech w 2022 r. do sześciu od 2023 r. Wybudowanie parkingów w Węgrzcach Wielkich i Kokotowie zwiększyło ogólną liczbę miejsc postojowych w gminie na parkingach P&R z 278 do 462 (stan na 30 czerwca 2025 r.). Ponadto zmiana sposobu parkowania pojazdów na parkingu przy ul. Dembowskiego 57 w sierpniu 2025 r. zwiększyła jego pojemność o 30 miejsc, tj. z 261 do 291. Parkowanie na parkingach P&R było darmowe. Ponadto w Mieście i Gminie Wieliczka funkcjonowało 10 parkingów zlokalizowanych na działkach gminnych. Trzy z nich wraz z dwoma innymi działkami zostały przekazane w dzierżawę podmiotowi zewnętrznemu na prowadzenie pięciu parkingów. Zgodnie z umową z 1 sierpnia 2025 r. zawartą na okres 12 miesięcy czynsz ustalono na 85% przychodów netto z działalności parkingowej dzierżawcy.

(akta kontroli str. 546,547621-780)

W złożonym oświadczeniu Dyrektor wskazał, że zawarcie ww. umowy dzierżawy powodowane było chęcią lepszego zagospodarowania przestrzeni miejskiej i zapewnieniu sprawiedliwego korzystania z miejsc parkingowych, a wprowadzenie opłat miało zwiększyć rotację miejsc i zapewnić dochody gminie.

(akta kontroli str. 207-210)

W strefie płatnego parkowania w Gminie Wieliczka umiejscowiono odpowiednio 259 miejsc w 2022 r., 286 w 2023 r., i 291 w 2024 i 2025 r. (30czerwca).

(akta kontroli str. 276,277)

W wyniku przeprowadzonych trzykrotnie oględzin Parkingów P&R⁴³ przy ul. Dembowskiego 57 (powstały w 2012 r.), Kokotów (powstały w 2023 r.) oraz Byszyce Pętla (powstały w 2020 r.) stwierdzono, że:

- Parking przy ul Dembowskiego: 462 miejsc w tym 449 miejsc zwykłych oraz 13 kopert. Wypełnienie w kolejnych dniach odpowiednio: 448, 449, 449 miejsc parkingowych i 2, 6, 6 w przypadku miejsc dla niepełnosprawnych,
- Parking w Kokotowie: 142 miejsca parkingowe w tym 136 zwykłych i sześć miejsc dla niepełnosprawnych. Wypełnienie w kolejnych dniach odpowiednio: 19, 23, 23 miejsc parkingowych i wolne wszystkie koperty,
- Byszyce Pętla: 10 miejsc parkingowych w tym osiem zwykłych i dwie koperty. Wypełnienie w kolejnych dniach odpowiednio: 3, 1, 2 miejsc parkingowych i wolne wszystkie miejsca dla niepełnosprawnych.

W wyniku oględzin stwierdzono, że na parkingu przy ul. Dembowskiego nieprawidłowo wyznaczono cztery miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych co szczegółowo omówiono w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 427-338,452-459)

Dyrektor oświadczył, że zapewnienie nie przekraczające 16% w przypadku parkingu w Kokotowie i 20% w Byszycy wynikało z warunków atmosferycznych tj. pierwszych opadów śniegu oraz związanych z tym korków, a także związane jest z wielomiesięcznymi pracami budowlanymi w okolicach parkingów, które utrudniały dojazd i spowodowały zmianę nawyków mieszkańców.

(akta kontroli str. 257-266)

System transportowy w Wieliczce uwzględniał potrzeby osób z ograniczoną mobilnością m.in. poprzez zastosowanie w ciągach komunikacyjnych ścieżek dotykowych (nawierzchnia fakturowa) w okolicach stacji kolejowej Wieliczka Park i Wieliczka Kopalnia oraz na parkingach P&R przy ul. Dembowskiego oraz w Kokotowie. Ponadto z parkingu w Kokotowie na peron dworca niepełnosprawni mogli dostać się windą posiadającą oznaczenia w języku Braille'a.

Tabor autobusowy Wielickiej Spółki Transportowej sp. z o.o. składał się z autobusów niskopodłogowych posiadających rampy pozwalające na wygodny dostęp dla osób niepełnosprawnych i kobiet z wózkami dziecięcymi oraz System Elektronicznej Informacji Pasażerskiej pozwalający na bieżąco informować o kolejnych przystankach zarówno w formie głosowej jak i wizualnej na ekranach wewnątrz pojazdów. Tablice systemu umieszczono także na dworcu autobusowym w Wieliczce. Powyższe stwierdzono w trakcie przeprowadzonych oględzin.

(akta kontroli str. 234-236,244-248, 621-780)

W wyniku oględzin 10 autobusów⁴⁴ (MPK, WST) na dziewięciu liniach stwierdzono, że spełniały one wymogi pojazdów niskopodłogowych oraz posiadały rampy dla wózków. We wszystkich pojazdach wydzielono i oznaczono

⁴³ 24, 25, 26 listopada 2025 r.

⁴⁴ Oględziny z 26 listopada i 2 grudnia 2025 r. autobusów nr: 304, 244, 204,301, A19, A6, P2, W1, J1.

miejsca dla kobiet ciężarnych, osób z dzieckiem, osób z dzieckiem na rękę, osób niepełnosprawnych, osób z upośledzeniem narządu ruchu, osób w podeszłym wieku oraz stanowisko dla wózków inwalidzkich lub dziecięcych zgodnie z przepisami porządkowymi dotyczącymi przewozu osób i bagażu obowiązującymi w Gminie.⁴⁵

(akta kontroli str. 443-448,449-451,472-475)

W kontrolowanym okresie 2022 – 2025 (do 30 czerwca 2025 r.) obowiązywała uchwała w sprawie ustalenia cen i opłat za usługi przewozowe, uprawnień do przejazdów ulgowych oraz przepisów taryfowych w komunikacji miejskiej realizowanej na obszarze Gminy Wieliczka⁴⁶, do której wprowadzono cztery zmiany. Ostatnia z 4 października 2023 r.⁴⁷ uwzględniła Bilet Metropolitalny wynikający z podpisania listu intencyjnego 15 czerwca 2023 r. W pozostałym zakresie ceny biletów od 1 stycznia 2023 r. nie zmieniły się i wynosiły 4 zł za bilet normalny, 2 zł za ulgowy, 3 zł za bilet 15 minutowy normalny oraz 1,5 zł za ulgowy. Cenę biletu sieciowego ustalono na 90 zł i 45 zł.

(akta kontroli str. 557-559,609,610,621-780)

Gmina Wieliczka w latach 2023 – 2025 (30 czerwca) nieterminowo przekazywała Marszałkowi Województwa informacje dotyczące publicznego transportu zbiorowego: w szczególności liczby linii komunikacyjnych, operatów, przewoźników przewiezionych pasażerów czy dworców, o czym szerzej w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

2.3. Gmina Wieliczka gromadziła informacje dotyczące liczby pasażerów w zakresie umów z WST, MLD, firm przewozowych. W związku z powierzeniem organizacji transportu Gminie Miejskiej Kraków nie dysponowała danymi dotyczącymi linii obsługiwanych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Krakowie S.A.

W ww. zakresie (z pominięciem autobusów MPK) liczba przewożonych pasażerów sukcesywnie rosła odpowiednio z 1 094 tys. w 2022 r., 1 471 tys. 2023 r. do 1 929,6 tys. w 2024 r. Według stanu na 30 czerwca 2025 r. przewieziono 1 041,3 tys. osób w ramach komunikacji autobusowej w obrębie Miasta i Gminy Wieliczka.

(akta kontroli str. 600)

Także liczba pasażerokilometrów uległa zwiększeniu w przypadku WST z 0,57 do 1,19, w przypadku Małopolskich Linii Dowozowych z 1,03 do 1,42 na przestrzeni lat 2022 – 2025. Firma M. świadcząca usługi w 2024 r. osiągnęła wynik 1,13 pasażerokilometra, a firma B. w 2025 r. 1,89.

(akta kontroli str. 592,781-797)

Potoki podróźnych badano w przypadku pasażerów Wielickiej Spółki Transportowej sp. z o.o. za pomocą systemu automatycznego zliczania, tj. bramek zliczających zlokalizowanych w pojazdach. Wyniki badań dotyczyły

⁴⁵ Uchwała nr LIV/665/2018 Rady Miejskiej w Wieliczce z 11 września 2018 r. w sprawie przepisów porządkowych dotyczących przewozu osób i bagażu pojazdami Komunikacji Miejskiej w Wieliczce.

⁴⁶ nr LIV/666/2018 z 11 września 2018 r.

⁴⁷ Nr LIX/884/2023 z 4 października 2023 r.

procentowego napełnienia pojazdów na całej długości linii obsługiwanych przez spółkę.

(akta kontroli str. 215-217,225-228,621-780)

Wymóg zliczania pasażerów wynikał z zapisów umów⁴⁸ ze WST nakładających na operatora wymóg przeprowadzania badań dotyczących frekwencji podróżujących i przekazywania sprawozdań z tych badań w ramach sprawozdań kwartalnych.

(akta kontroli str. 291-318, 621-780)

Dyrektor oświadczył, że ponadto w ramach kontroli systemu raz na kwartał dokonywano ręcznego zliczania pasażerów przez kierowców autobusów, a sprawozdania kwartalne były przekazywane przez spółkę terminowo i prezentowane podczas spotkań roboczych. Dokumenty nie były przekazywane w formie elektronicznej i brak potwierdzeń ich wpływu do Urzędu. Wskazał, że uzyskane wyniki dotyczące potoków podróżnych przysłużyły się m.in. do otwarcia w lipcu 2024 r. nowej linii L1.

(akta kontroli str. 215-217,225-228)

Wielicka Spółka Transportowa sp. z o.o. zgodnie z zapisami umów⁴⁹ przekazywała Gminie informacje o liczbie i sposobie rozpatrzenia i reklamacji składanych przez pasażerów. W 2022 r. do spółki wpłynęło 16 skarg dotyczących niezrealizowania kursów w związku z warunkami atmosferycznymi w lutym i grudniu, pracy kierowców i kontrolerów, nieterminowości przyjazdów oraz czystości w pojeździe. W 2023 r. wpłynęło 20 skarg w podobnym zakresie. Ponadto w 2024 r. 17 dotyczących zmian rozkładów i kursów w soboty i niedziele. W 2025 r. wpłynęło osiem skarg, dotyczących punktualności, zachowania kierowców oraz braku zatrzymania pojazdu. Spółka każdorazowo odpowiadała na złożone skargi.

(akta kontroli str. 291-318, 621-780)

Ponadto bezpośrednio na adres mailowy Gminy wpłynęło w 2022 r. 12 skarg/wniosków które dotyczyły przedłużenia linii 244, zwiększenia częstotliwości kursów, korekty rozkładu linii G3, Z1, 224, 244, zatłoczenia w autobusach do Krakowa i na linii 304 oraz budowy wiaty przystankowej przy szkole. W 2023 r. w 11 mailach wnioskowano o: połączenie autobusowe z Podłężem i Niepołomicami (uruchomione w 2025 r.), z Dobczycami, z osiedli Wieliczka Park, Prasolki i Leśny Park (uruchomiono linię G1 oraz usytuowano nowy przystanek), wydłużenie linii A7, G3, zmianę rozkładu linii G3, C1, D2. W 2024 r. w 28 pismach wnioskowano o nową linię do osiedla Kokotów-Kolonia, wydłużenie linii A8 oraz linii A18 (linia ta obecnie kursuje po wnioskowanej trasie), utrzymania linii C1 i R1 oraz połączeń w weekendy, rozkładu linii K1, L1, D1, 221, 264, 107, 214, A9, nowych przystanków przy drogach gminnych i powiatowych, braku możliwości przewozów rowerów, ograniczeń funkcjonowania transportu publicznego, nowych kursów autobusów do miejscowości na terenie Gminy. Złożono także interpelację i pisma radnych w zakresie funkcjonowania transportu publicznego w gminie. W 2025 r. (do 30

⁴⁸ §7 pkt 8 umów.

⁴⁹ §6 pkt 7 umów.

czerwca) do Gminy skierowano 29 maili dotyczących usytuowania nowych przystanków, połączeń z przysiółkiem Kokotów-Kolonia i Śledziejowice, wydłużenia kursów linii 215 i D2, częstotliwości kursów linii 284, G4, rozkładów linii G4, usytuowania przejść dla pieszych przy drogach wojewódzkich, przepełnienia autobusów linii 301, likwidacji autobusów nr C1, aktualizacji nazw przystanków, funkcjonowania linii 301 w weekendy, transportu międzygminnego.

W odpowiedzi na ww. pisma Gmina w większości wskazywała, iż nie dysponuje środkami na zmianę kursów komunikacji. W przypadku pism dotyczących m.in. komunikacji krakowskiej, dróg wojewódzkich były one przekazywane podczas spotkań z przedstawicielami tych instytucji lub pisemnie wraz z prośbą o udzielenie odpowiedzi. Każdorazowo udzielano odpowiedzi składającym pisma, skargi czy petycje.

(akta kontroli str. 621-780)

Dyrektor w kontekście reakcji Gminy na składane skargi i petycje oświadczył, że zmodyfikowano przebieg linii Z1 i W1, które wcześniej funkcjonowały w odmiennym układzie tras. Linia 234 po sugestjach pasażerów oraz analizie przeprowadzonej przez gminę, została dostosowana do aktualnych potrzeb mieszkańców. Trasa linii 234 została skrócona, a liczba kursów podwojona. Wyjaśnił, że aktualizacja rozkładów jazdy oraz wprowadzanie zmian odbywa się przy ścisłej współpracy w Wielicką Spółkę Transportową sp. z o.o., MPK oraz Kolejami Małopolskimi sp. z o.o., co pozwala skutecznie reagować na potrzeby lokalnej społeczności. W przypadku wydłużenia linii z Janowic do Gminy Świątniki założono połączenie linii ASKA 16 i A-SKA 15, która docelowo miała kursować jako A-SKA 15 w relacji Niepołomice – Wieliczka Rynek-Kopalnia –Janowice Pętla – Gmina Świątniki. Wymienione powyżej trasy poszczególnych linii komunikacyjnych należało traktować jako wytyczne kierunkowe do tworzenia siatki połączeń. Plan transportowy zakładał, że w okresie jego realizacji prowadzone będą obserwacje napełnień autobusów. W celu dostosowania oferty przewozowej do rzeczywistych potrzeb pasażerów, w uzasadnionych przypadkach, mogła nastąpić modyfikacja tras przebiegu poszczególnych linii komunikacyjnych, uruchomienie linii w skróconej bądź wydłużonej relacji, nie uruchamianie linii lub zaprzestanie świadczenia usług. Ostatecznie linia autobusowa relacji Janowice Pętla -Siercza - Wieliczka Rynek Kopalnia obsługiwana przez linie dowozowe Kolei Małopolskich sp. z o.o. (ALD dzisiejsze MLD) nie została w tym rejonie uruchomiona, natomiast taką linię 1 października 2018 roku uruchomiła Gmina Wieliczka i ta linia funkcjonuje do dziś to jest linia J1 (Wieliczka Centrum- Janowice Szkoła). Linię autobusową łączącą Wieliczkę z Niepołomicami Koleje Małopolskie sp. z o.o. uruchomiły w roku 2025 w ramach Małopolskich Linii Dowozowych, jest to linia A18.

(akta kontroli str. 215-217,249-256)

2.4. Dyrektor oświadczył, że działania promujące transport zbiorowy na terenie Gminy Wieliczka polegały na:

- organizacji Europejskiego Tygodnia Mobilności, w ramach którego zachęcano mieszkańców do wyboru alternatywnych wobec samochodu sposobów przemieszczania się oraz promowano działania edukacyjne

- i promujące świadome, ekologiczne wybory transportowe na poziomie lokalnym i regionalnym,
- ustanowieniu 22 września (Europejski Dzień bez Samochodu) dniem darmowej komunikacji w Wieliczce⁵⁰,
 - prowadzeniu profili (Urzędu Miasta, Wielickiej Komunikacji Miejskiej) oraz strony internetowej Urzędu, które wykorzystywane były do bieżącego informowania pasażerów o funkcjonowaniu transportu publicznego, w tym o zmianach rozkładów jazdy, utrudnieniach oraz aktualnościach. Profile pełniły także funkcje edukacyjną i promocyjną, wspierając rozwój zrównoważonej mobilności oraz komunikację z pasażerami w zakresie świadomego korzystania z usług transportowych.

(akta kontroli str. 215-217,249-256)

2.5. Funkcjonowanie transportu zbiorowego w Wieliczce finansowano ze środków własnych oraz środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze publicznym w ramach umów z Wojewodą Małopolskim, których przedmiotem była dopłata na pokrycie deficytu linii komunikacyjnych objętych zadaniem.

(akta kontroli str. 479-490, 610)

Koszty organizacji i zarządzania transportem publicznym w kontrolowanym okresie lat 2022 - 2025 sukcesywnie rosły z 13 848,6 tys. zł w 2022 r., 18 248,6 tys. zł w 2023 r. do 21 704,8 tys. zł w 2024 r. Do 30 czerwca 2025 r. wydatkowano kwotę 7 500,2 tys. zł. Wpływy z biletów na komunikację miejską wyniosły odpowiednio 615,3 tys. zł w 2022 r., 835,9 tys. zł w 2023 r. i 844 tys. zł w 2024 r. Do 30 czerwca 2025 r. wpływy te wyniosły 3224, tys. zł.

Wpływy inne osiągnięte w związku z funkcjonowaniem komunikacji miejskiej (m.in. z tytułu dzierżawy autobusów, mandatów, zwrotów kosztów sądowych, środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych oraz dotacji) wyniosły odpowiednio 8 959,2 tys. zł w 2022 r., 3 380,4 tys. zł w 2023 r., 4 780,6 tys. zł w 2024 r. Do 30 czerwca 2025 r. z tego tytułu uzyskano 1 366,8 tys. zł. W związku z inwestycjami w sieć transportową (w tym na budowę, rozbudowę modernizację centrów przesiadkowych) Gmina Wieliczka wydatkowała w 2022 r. 78,7 tys. zł, w 2023 r. 129,3 tys. zł, w 2024 14 tys. zł. W 2025 r. nie ponosiła wydatków w tym przedmiocie. W okresie 2022 – 2025 (do 30 czerwca) na budowę parkingów P&R Gmina poniosła koszty w wysokości odpowiednio 39,8 tys. zł, 6 397,9 tys. zł, 40,3 tys. zł i 0,00 zł. Dofinansowanie ze strony Miasta i Gminy Wieliczka do funkcjonowania komunikacji miejskiej wyniosło 4 274 tys. zł w 2022 r., 14 032,2 tys. zł w 2023 r., 16 080,2 tys. zł w 2024 r. oraz 5 811 tys. zł do 30 czerwca 2025 r. Gmina jako organizator transportu zawierała z WST umowy zgodnie, z którymi koszt jednego wozokilometra wynosił 6,73 zł w 2022 r., 9,41 zł w 2023 r., pomiędzy 9,41zł, a 9,95 zł w 2024 r. Zgodnie z umową zawartą na 2025 r. koszt ten wynosił 10,35 zł. Roczne dochody ogółem Miasta i Gminy Wieliczka kształtowały się na poziomie 412 998,5 tys. w 2022 r., 405 232,9 tys. zł w 2023 r., 483 599,6 tys. zł i 286 799 tys. zł w 2025 r. (do

⁵⁰ Uchwała nr XLIV/644/202 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 30 września 2022 r. o zmianie uchwały w sprawie ustalenia cen i opłat za usługi przewozowe, uprawnień do przejazdów ulgowych oraz przepisów taryfowych w komunikacji miejskiej realizowanej na obszarze Gminy Wieliczka.

30 czerwca). Natomiast koszty wyniosły odpowiednio 450 783,4 tys. zł w 2022 r., 484 3477 tys. zł w 2023 r., 510 343,4 tys. zł w 2024 r. oraz 255 717,3 tys. zł w 2025 r. (do 30 czerwca).

(akta kontroli str. 550,601,621-780)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Gmina Wieliczka nie określiła w 10 umowach z WST zawartych w latach 2022-2025 warunków dotyczących norm jakości i wymagań w stosunku do środków transportu, czym naruszono art. 25 ust. 3 pkt 4 i 5 ustawy o publicznym transporcie. Pomimo, określenia w §1 pkt 4 umów, że „organizator zastrzega sobie prawo do późniejszego, pisemnego wskazania stosownych norm i określenia parametrów jakościowych świadczonych Przewozów” Gmina nie określiła i nie przekazała ich operatorowi.

(akta kontroli str. 291-318, 621-780)

Dyrektor oświadczył, iż umowy nie zawierały zapisów dotyczących norm i parametrów jakościowych świadczonych usług transportowych, gdyż autobusy wykorzystywane do realizacji przewozów stanowiły własność Gminy Wieliczka, która samodzielnie dokonywała ich zakupu i posiadała szczegółową wiedzę na temat specyfikacji technicznej oraz wyposażenia tych pojazdów. Wskazał na katalog określonych w umowie kar umownych, które pomimo braku szczegółowych norm jakościowych, przewoźnik był zobowiązany przestrzegać i realizować przewozy w należyty sposób.

(akta kontroli str. 257-259,267-271,621-780)

NIK zwraca uwagę, iż WST dysponowała 12 autobusami dzierżawionymi od Gminy, a zadanie wykonywało 13. Ponadto zawierała umowy z podwykonawcami na świadczenie usług realizowanych na rzecz Gminy.

2. Miasto i Gmina Wieliczka nie dokonywała oceny i kontroli realizacji przez operatorów usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, czym naruszono art. 43 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o publicznym transporcie. Ponadto nieprzeprowadzanie oceny i kontroli operatorów stanowiło o braku realizacji założeń Planu transportowego z 2016 r. W umowach z WST oraz firmami przewozowymi zawarto uregulowania dotyczące możliwości przeprowadzania kontroli przez organizatora oraz katalog kar umownych. W ww. umowach wskazano także, iż postępowanie kontrolne prowadzone będzie przez przedstawicieli Organizatora na podstawie wydanego upoważnienia. W okresie objętym kontrolą tj. w latach 2022 - 2025 nie wydawano upoważnień dla pracowników Gminy Wieliczka.

(akta kontroli str. 291-360, 590,621-780)

W złożonym oświadczeniu Dyrektor wskazał, że w przypadku firm B. i M. kontrole realizacji przewozów odbywały się w formie bezpośredniej obserwacji terenowej, których głównym zadaniem była ocena jakości, rzetelności i ciągłości usług świadczonych przez przewoźnika. Działania kontrolne odbywały się w różne dni tygodnia oraz różne przedziały czasowe, co pozwoliło na uzyskanie pełnego i obiektywnego obrazu funkcjonowania przewozów na obszarze objętym umową.

(akta kontroli str. 257-259,267-271)

W zakresie kontroli WST Dyrektor oświadczył, że odbywały się ona się w sposób pośredni, poprzez stały kontakt przedstawicieli Urzędu Miasta i Gminy w Wieliczce z Zarządem Spółki. Pomimo, że kontrola nie opierała się na formalnych dokumentach kontrolnych, gmina na bieżąco monitorowała działalność spółki poprzez spotkania, rozmowy i współpracę operacyjną. Wskazał, że Gmina inicjowała okresowe spotkania koordynacyjne, podczas których omawiano wyniki pracy spółki, planowane inwestycje oraz kwestie finansowe związane z utrzymaniem połączeń. Podczas spotkań analizie poddawano wskaźniki działalności spółki m.in. liczba przewiezionych pasażerów, stan techniczny pojazdów, koszty utrzymania komunikacji. Omawiano także planowane zmiany tras, potrzeby dotyczące wymiany taboru czy wnioski wynikające z obserwacji mieszkańców i rad sołeckich. Oświadczył, że prowadzono również rozmowy telefoniczne i konsultacje doraźne zwłaszcza w sytuacjach problemowych takich jak zmiany w organizacji ruchu, zgłoszeń od mieszkańców czy konieczności wprowadzenia zastępczych kursów. Pracownicy urzędu gminy uczestniczą niekiedy w wizjach lokalnych obserwując funkcjonowanie komunikacji w terenie.

(akta kontroli str. 215-217,249-256)

Zdaniem NIK brak dowodów na przeprowadzenie kontroli w postaci stosownych protokołów lub wymiany korespondencji z operatorami w zakresie ich wyników wskazuje, iż nie dokonywano ocen i kontroli świadczonych usług. Przywołana w oświadczeniu Dyrektora kontrola pośrednia, zdaniem NIK, nie pozwalała na weryfikację m.in. punktualności, czystości pojazdów czy sprawności urządzeń grzewczych i chłodzących.

(akta kontroli str. 621-780)

3. Cztery miejsca parkingowe wyznaczone dla osób niepełnosprawnych zlokalizowane na parkingu P&R przy ul. Dembowskiego nie spełniały wymagań załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach⁵¹, zgodnie z którym stanowiska postojowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych wyznaczone znakiem P-20 "koperta" powinny mieć nawierzchnię barwy niebieskiej.

(akta kontroli str. 427-429,456-459,557-559)

Dyrektor oświadczył, że miejsca dla osób niepełnosprawnych na parkingu P&R przy ul. Dembowskiego nie zostały wyznaczone kolorem niebieskim ze względu na dotychczasowe problemy finansowe Gminy Wieliczka. Dodał, że zadanie to zostało zaplanowane do realizacji na rok 2026.

(akta kontroli str. 609,610)

4. Przekazanie Marszałkowi Województwa informacji dotyczących publicznego transportu zbiorowego za lata 2022 – 2024 nastąpiło z uchybieniem terminu wynikającego z art. 49 ust. 1 ustawy. o publicznym transporcie. Gmina Wieliczka

⁵¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2311 ze zm.

przekazała sprawozdania za lata: 2022, 2023 i 2024 dopiero 6 czerwca 2025 r., podczas gdy organizator winien przekazywać je corocznie do 31 stycznia.

(akta kontroli str. 561-589)

Dyrektor oświadczył, że sprawozdania zostały złożone po wymaganym terminie z przyczyn organizacyjnych i kadrowych. W okresie sprawozdawczym występowały znaczące braki kadrowe, co spowodowało zwiększenie zakresu obowiązków pracownika odpowiedzialnego za przygotowanie dokumentów. Osoba ta równolegle realizowała inne zadania wynikające z bieżącej działalności wydziału, których wykonanie było niezbędne dla zapewnienia ciągłości pracy. Wyjaśnił, że dodatkowym utrudnieniem był brak przypomnienia ze strony Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego o obowiązku złożenia sprawozdania, co przy dużym obciążeniu przyczyniło się do przeoczenia terminu.

(akta kontroli str. 257-266)

5. Gmina Wieliczka w latach 2023 – 2024 nie zapewniła co najmniej 10% udziału pojazdów elektrycznych lub pojazdów napędzanych gazem ziemnym we flocie pojazdów samochodowych używanych przy wykonywaniu transportu publicznego, co było niezgodne z art. 68 ust. 4 ustawy o elektromobilności, (przepis ten uchylono z dniem 31 grudnia 2024 r.). Wielicka Spółka Transportowa Sp. z o.o. jak i firma M. nie dysponowały autobusami z napędem elektrycznym. Ponadto pomimo ujęcia w umowach z operatorami zobowiązania do wykonania przez nich zamówień przy udziale samochodów z ww. napędem Gmina nie weryfikowała spełnienia tego warunku.

(akta kontroli str. 412-426)

Dyrektor oświadczył, że WST i firma M. znały zapisy dotyczące elektromobilności i Gmina nie występowała z żądaniem pisemnego oświadczenia o spełnianiu wymogów ustawy o elektromobilności. Wskazał, że spółka dysponowała jednym pojazdem elektrycznym.

(akta kontroli str. 291-343,412-426)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z zawartymi umowami dokonanie weryfikacji przez Gminę spełnienia przez WST i firmę M. wymogu elektromobilności skutkowałaby nałożeniem kar umownych w wysokości 500 zł za każdy dzień licząc od dnia następującego po wyznaczonym 14 dniowym terminie na złożenie stosownego oświadczenia. NIK zaznacza również, że wykazany w informacji do Ministra pojazd elektryczny należący do WST sklasyfikowano w usługach wywozu odpadów.

6. Tabliczki z nazwami przystanków nie uwzględniały zmian wprowadzonych uchwałą w sprawie określenia przystanków komunikacji przy drogach gminnych⁵², co stwierdzono w przypadku dwóch przystanków: Wieliczka Szyb Daniłowicza , Byszyce Pętla (wiata). Pięć przystanków nie posiadało tabliczek określających ich nazwę to jest: Wieliczka Dąbrowa, Wieliczka Czarnochowska, Wieliczka Kopalnia Soli (wiata), Pawlikowice Krzyż, Byszyce Pętla. Niedokonanie zmian nazw przystanków oraz nieumieszczenie ich nazw na przystankach było

⁵² Uchwała nr XXV/274/2025 Rady Miejskiej w Wieliczce z dnia 1 września 2025 r. o zmianie uchwały w sprawie określenia przystanków komunikacji przy drogach gminnych na terenie Gminy Wieliczka oraz warunków i zasadach korzystania z tych przystanków.

działaniem nierzetelnym i mogło utrudnić korzystanie z komunikacji miejskiej szczególnie osobom z poza terenu gminy.

(akta kontroli str. 439-442,460-471)

Dyrektor oświadczył, że nie wszystkie gminne przystanki posiadały tabliczki z oznaczeniem nazwy przystanku gdyż oznaczenia nazw przystanków znajdowały się głównie na przystankach które posiadały wiatę przystankową. Przyznał, że nie wszystkie wiaty posiadały oznaczenie z nazwą przystanku. Wskazał, że zmiana nazw przystanków na wiatach przystankowych, które posiadały nazwy została zlecona firmie przeprowadzającej remonty wiat przystankowych niezwłocznie po podjęciu uchwały XXV/274/2025. Dyrektor oświadczył, że gmina Wieliczka planuje w przyszłości umieścić tabliczki z nazwami przystanku na wszystkich gminnych przystankach.

(akta kontroli str. 557-559,609,610)

OCENA CZĄSTKOWA W latach 2022-2025 (30 czerwca) Gmina organizowała transport publiczny na swoim terenie na podstawie porozumień z Gminą Miejską Kraków i Gminą Biskupice oraz na podstawie umów z Wielicką Spółką Transportową sp. z o.o. i dwiema firmami prywatnymi, a także z Marszałkiem Województwa Małopolskiego. Gmina podejmowała działania w celu zwiększenia zainteresowania u mieszkańców publicznym transportem zbiorowym m.in. poprzez uczestnictwo w Europejskim Tygodniu Mobilności czy prowadzenie tematycznych profili w mediach społecznościowych, co przełożyło się na zwiększenie liczby pasażerów komunikacji publicznej. Wieliczka zarówno we własnym zakresie jak i poprzez własną spółkę gromadziła informacje dotyczące potrzeb transportowych mieszkańców. NIK negatywnie ocenia prowadzony przez Gminę nadzór nad transportem publicznym w związku z nieprzeprowadzaniem kontroli organizatora i operatorów. Ponadto Gmina nie określiła standardów dotyczących norm jakości i wymagań w stosunku do środków transportu dla WST i w latach 2023-2024 nie zapewniła właściwego udziału pojazdów elektrycznych lub pojazdów napędzanych gazem ziemnym we flocie pojazdów samochodowych używanych przy wykonywaniu transportu publicznego. NIK zaznacza, że na dwóch przystankach w Gminie nie uwzględniono wprowadzonych zmian nazw tych przystanków i nie na każdym znajdowała się informacja o jego nazwie co mogło utrudniać korzystanie z komunikacji miejskiej.

OBSZAR 3. Integracja transportu zbiorowego

Opis stanu faktycznego

3.1. Liczba osób zameldowanych w Gminie Wieliczka sukcesywnie rosła na przestrzeni lat 2020 – 2025 odpowiednio z 58,8 tys. w 2020 r. do 62,1 tys. w 2025 r. (wg stanu na 30 czerwca). Natomiast zgodnie z deklaracjami dotyczącymi gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie stale zamieszkiwało wg stanu na 30 czerwca 2025 r. 66,2 tys. osób.

(akta kontroli str. 478,593)

Wraz ze wzrostem liczby mieszkańców zmianie uległy dochody Gminy odpowiednio 389 945,1 tys. zł w 2020 r., 437 023, 5 tys. zł w 2021 r.,

412 998,5 tys. zł w 2022 r., 405 232,9 tys. zł w 2023 r. i 483 599,6 tys. zł w 2024 r. Do 30 czerwca 2025 r. dochód Gminy wyniósł 286 945 tys. zł. W 2025 r. liczba przystanków autobusowych na terenie Wieliczki wzrosła o 14. (vide pkt 2.2 niniejszego wystąpienia).

Jednocześnie w 2025 r. spadła liczba kursów w komunikacji autobusowej w obrębie Miasta i Gminy Wieliczka w porównaniu do roku 2024. W przypadku kursów w okresie poniedziałek – piątek z 501 do 449. W przypadku sobót z 258 do 244, a w niedziele z 224 do 98 kursów.

Powyższe zmiany w częstotliwości kursowania autobusów w szczególności dotyczyły Wielickiej Spółki Transportowej sp. z o.o. gdzie spadły one z 345 do 244 r. w okresie od poniedziałku do piątku, z 150 do 100 w soboty i z 150 do 0 w niedziele. Część kursów Spółki przejęły Małopolskie Linie dowozowe i MPK w Krakowie.

(akta kontroli str. 594-598,601)

Dyrektor oświadczył, że decyzję o zmniejszeniu liczby kursów autobusowych podjęto w związku z bardzo trudną sytuacją finansową Gminy i dotyczyła ona kursów realizowanych po godzinie 17. Wdrożone działania oszczędnościowe dotyczyły wszystkich możliwych obszarów. Zapewnił, że ograniczenia wprowadzono czasowo i w momencie poprawy sytuacji finansowej Gmina Wieliczka przywróci kursy w niedzielę i dogęści liczbę kursów od poniedziałku do piątku.

Ponadto wskazał, że po przeprowadzeniu badań potoków pasażerskich stwierdzono niską frekwencję na kursach weekendowych, na dowód czego przedstawił stosowne wyliczenia. Oświadczył, że wydatki z tytułu realizacji umów z Wielicką Spółką Transportową sp. z o.o. i firmą M. wyniosły w 2024 r. 9 532,4 tys. zł przy jednoczesnych wpływach z biletów na poziomie 920,5 tys. zł. Działania oszczędnościowe umotywował, także rekomendacjami Regionalnej Izby Obrachunkowej, która zobligowała Gminę do redukcji zadłużenia.

(akta kontroli str. 199,200)

W uchwale Składu Orzekającego Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie w sprawie opinii o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w Uchwale Budżetowej Gminy Wieliczka na 2024 r.⁵³ wskazano, iż Gmina utraciła możliwość zaciągania i spłaty nowych (nieplanowanych) zobowiązań na inne cele, niż wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. W uchwale w sprawie zaopiniowania projektu uchwały budżetowej Gminy Wieliczka na 2025 r.⁵⁴ wskazano na konieczność podjęcia, w roku 2025 i latach następnych, daleko idących działań oszczędnościowych wprowadzonych w jednostkach organizacyjnych Gminy Wieliczka, w tym w samorządowych osobach prawnych, szczególnie w zakresie wydatków bieżących.

(akta kontroli str. 505-516)

Dyrektor oświadczył, że po rozmowach z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego oraz po przeprowadzeniu analiz finansowych trzy trasy autobusowe tj. Linia K1, Linia C1 oraz linia S1 zostały przejęte do realizacji przez Koleje Małopolskie sp. z o.o., co obniżyło koszty organizacji transportu przez Gminę Wieliczka, a zapewniło transport publiczny w tych miejscowościach

⁵³ Uchwała Nr S.O.IV.4262.21.2023 z dnia 14 stycznia 2024 r.

⁵⁴ Uchwała nr S.O.V.421.4.2024 z 13 grudnia 2024 r.

w zbliżonej ilości kursów. W roku 2025 linię K1 zastąpiła linia A16, Linię S1 zastąpiła linia A19 natomiast linię C1 zastąpiła linia A17. Wyjaśnił, że WST obecnie nie dysponuje taboru autobusowym umożliwiającym obsługę tak rozbudowanej siatki połączeń autobusowych, co również było przyczyną podjęcia takich decyzji. WST planuje w najbliższych latach zakupić nowe zeroemisyjne autobusy, które pozwolą na rozwijanie sieci połączeń oraz dalszą eliminację białych plam na mapie transportowej Gminy Wieliczka. Wskazał, że Wielicka Spółka Transportowa sp. z o.o. planuje złożyć wniosek o dofinansowanie projektu „Zakup nowego taboru autobusowego wraz z niezbędną infrastrukturą oraz systemem elektrycznej informacji pasażerskiej” w ramach strategii Zintegrowane Inwestycje Terenowe, działanie 3.1 Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-27.

(akta kontroli str. 199,200)

Pomimo spadku liczby kursów liczba autobusów je wykonujących na terenie Gminy zwiększyła się z 71 w 2022 r. do 115 w 2025 r. Największy wzrost liczby pojazdów dotyczył Małopolskich Linii Dowozowych z dziewięciu do 48. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji zwiększyło tabor z 49 do 53 autobusów. Wielicka Spółka Transportowa w całym kontrolowanym okresie dysponowała 13 pojazdami. W 2025 r. Gminę obsługiwał ponadto jeden pojazd firmy B. (posiadający 27 miejsc), a w 2024 r. trzy autobusy firmy M. (dysponujące 76 miejscami każdy).

(akta kontroli str. 260-266,403-405)

Tabór WST składał się z ośmiu autobusów typu standard, każdy z 84 miejscami, dwóch typu midi każdy z 61 miejscami oraz trzema mini posiadającymi po 36 miejsc.

Małopolskie Linie Dowozowe w 2025 r. realizowały transport w Gminie Wieliczka przy pomocy jednego autobusu typu wielkopojemnego z 123 miejscami, 19 typu standard (81-89 miejsc), 17 midi (60-80 miejsc), 11 mini (35-59 miejsc).

MPK Kraków w ramach porozumienia w 2025 r. obsługiwał Wieliczkę 12 pojazdami wielkopojemnymi (141 miejsc), 40 standardowymi (85 miejsc) i 1 autobusem midi (50 miejsc).

(akta kontroli str. 260-266,403-405)

3.2. W Gminie Wieliczka w okresie objętym kontrolą tj. 2022–2025 (do 30 czerwca) obowiązywały trzy porozumienia międzygminne dotyczące transportu zbiorowego zawarte:

- w 2007 r. z Gminą Miejską Kraków⁵⁵ gdzie Gmina powierzyła Miastu zadania publiczne w ramach lokalnego transportu zbiorowego w zakresie numerów linii autobusowych, przebiegu i długości ich tras, dziennej ilości usług przewozowych objętych finansowaniem przez gminę wraz z miesięcznym i rocznym planem wozokilometrów rozkładowych poszczególnych linii. Na przestrzeni lat 2007 – 2025 zawarto 52 aneksy do tego porozumienia, w których regulowano m.in.

⁵⁵ Porozumienie z dnia 20 grudnia 2007 r.

kwestie wzajemnych rozliczeń W okresie objętym kontrolą tj. 2022-2025 (czerwiec) zawarto 13 aneksów,

- w 2021 r. z Gminą Świątniki Górne⁵⁶, na podstawie którego Gmina Świątniki powierzyła Gminie Wieliczka wykonanie lokalnego transportu zbiorowego w zakresie linii S1 określając m.in. kwestie wzajemnych rozliczeń. Porozumienie obowiązywało do 31 grudnia 2024 r.,
- w 2023 r. z Gminą Biskupice⁵⁷, w ramach którego Gmina Wieliczka powierzyła Gminie Biskupice realizację zadań w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego na liniach komunikacyjnych Zabłocie – Wieliczka i Sławkowice – Wieliczka, a Gmina Biskupice powierzyła Miastu i Gminie Wieliczka realizację zadań w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego na liniach komunikacyjnych Wieliczka Centrum – Biskupice OSP (linia C1) i Wieliczka Centrum – Węgrzce Wielkie Pętla (linia Z1).

Powyższe porozumienia dotyczyły integracji transportu autobusowego. Na terenie Gminy Wieliczka brak innych rodzajów transportu, dla którego możliwe byłoby zawarcie porozumienia międzygminnego.

(akta kontroli str. 361-383,621-780)

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 lit b ustawy o publicznym transporcie organizatorem publicznego transportu zbiorowego jest gmina, której powierzono zadanie organizacji publicznego transportu zbiorowego na mocy porozumienia między gminami - na linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej w gminnych przewozach pasażerskich, na obszarze gmin, które zawarły porozumienie.

W związku z powyższym zarządzanie transportem publicznym m.in. poprzez zawieranie przez organizatora umów z operatorami, określania warunków dotyczących norm jakości, określenia wymagań w stosunku do środków transportu, w tym dotyczących wprowadzania nowoczesnych rozwiązań technicznych, a także ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej zdolności ruchowej zostało przez Miasto i Gminę Wieliczka przekazane na rzecz Gminy Miejskiej Kraków oraz Gminy Biskupice.

W ramach porozumień, w których powierzono Gminie Wieliczka organizację transportu zbiorowego przez Gminę Świątniki Górne i Gminę Biskupice Miasto Gmina Wieliczka jako organizator zawarło umowy z Wielicką Spółką Transportową na prowadzenie linii S1, C1 i Z1.

(akta kontroli str. 291-318, 621-780)

Kwestie dotyczące prawidłowości określenia standardów jakościowych w ramach umowy z WST oraz kontroli tego operatora określono w pkt 2.1. niniejszego wystąpienia.

Kontrolą objęto prawidłowość wzajemnych rozliczeń, zastosowanych stawek i taryf pomiędzy stronami porozumień:

- Gmina Miejska Kraków (aneks 21) - kwoty miesięczne naliczono w oparciu o miesięczny plan wozokilometrów. Gmina Wieliczka przekazywała środki z góry do 25 każdego miesiąca. W 2022 r. łącznie

⁵⁶ Nr W GK-K.7243.4.10.2021 z 4 maja 2021 r.

⁵⁷ Porozumienie z dnia 7 listopada 2023 r.

5 161,6 tys. zł, w 2023 r. 5 942,5 tys. zł, w 2024 r. 6 974,1 tys. zł. W 2025 r. pierwszej płatności dokonano w maju w wysokości 2 763,7 tys. zł.

Dyrektor oświadczył, że opóźnienie płatności wynikało z przeciągających się negocjacji co do zawarcia aneksu nr 52 do porozumienia. Do 30 czerwca 2025 r. łącznie przekazano Gminie Miejskiej Kraków 3 332 tys. zł.

- Gmina Biskupie - ustalono, że koszty realizacji powierzonych zadań będą się bilansować. Dyrektor oświadczył, że kilometraż linii BIS na terenie Gminy Wieliczka przewyższał kilometraż linii Z1 po terenie Gminy Biskupice, co z punktu widzenia Wieliczki jest rozwiązaniem korzystnym,
- Gmina Świątniki Górne - na mocy porozumienia Gmina Świątniki przekazywała corocznie dotację na rzecz Gminy Wieliczka na realizację powierzonego zadania w kwotach 50,4 tys. zł w 2022 r., 49,5 tys. zł w 2023 r. oraz 46,9 tys. zł w 2024 r.,
- Województwo Małopolskie - na mocy corocznie zawieranej umowy dotacji Gmina Wieliczka przekazała w 2022 r. 1 157,2 tys. zł, w 2023 r. 1 900,4 tys. zł, w 2024 r. 2 139,9 tys. zł, w 2025 r. do 30 czerwca nie dokonywano płatności z tego tytułu.

(akta kontroli str. 603-608, 621-780)

Kwota 512 011,66 zł należnej Miastu i Gminie Kraków dotacji za miesiąc listopad 2023 r. została przekazana 26 dni po terminie wynikającym z porozumienia, co szczegółowo omówiono w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*. W pozostałym zakresie płatności na rzecz organizatora i operatorów realizowano zgodnie z terminami umowy i prolongat.

Dyrektor oświadczył, że bilet metropolitalny to bilet miesięczny, pozwalający na podróżowanie autobusami i tramwajami Komunikacji Miejskiej w Krakowie (KMK), w ramach transportu organizowanego przez Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie. Dodatkowo wyjaśnił, iż bilet ten uprawniał do nieograniczonej liczby przejazdów w wyznaczonej strefie taryfowej pociągami organizowanymi przez Województwo Małopolskie (Koleje Małopolskie sp. z o.o., Polregio S.A., Koleje Śląskie sp. z o.o.), a także autobusami organizowanymi przez województwo małopolskie i gminy, które podpisały porozumienie i zobligowały się do honorowania biletu metropolitalnego. Wszystkie autobusy poruszające się po terenie Gminy Wieliczka, których organizatorem jest Gmina Wieliczka, Gmina Kraków oraz Województwo Małopolskie honorują bilet metropolitalny czyli MPK, WST, MLD oraz formy przewozowe.

(akta kontroli str. 557-559,609,610)

W zakresie mechanizmów zarządczych zawartych w porozumieniach w umowie z Gminą Miejską Kraków zawarto zapisy dotyczące przeprowadzania przez Gminę Wieliczka na swoim terenie kontroli usług przewozowych świadczonych przez Gminę Miejską Kraków.

(akta kontroli str. 361-369,621-780)

Miasto i Gmina Wieliczka nie przeprowadzała kontroli tych usług, co omówiono w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

W porozumieniu z Gminą Miejską Kraków nie zawarto zapisów dotyczących wpływu Gminy Wieliczka na zmiany rozkładu oraz aspektów jakościowych

zleconych zadań operatorowi. W porozumieniu z Gminą Biskupice ujęto zapisy dotyczące wspólnego ustalania rozkładów jazdy przez Gminy.

(akta kontroli str. 361-366,379-381)

Dyrektor wyjaśnił, że w zakresie zmian rozkładów jazdy każdorazowo przekazywano Gminie Miejskiej Kraków skargi i wnioski mieszkańców z prośbą o ich rozpatrzenie i realizację. Zmiany wymagały dogłębnego przeanalizowania ze względów logistycznych gdyż powodowały zmianę całego rozkładu jazdy.

(akta kontroli str. 244-248)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Gmina Wieliczka nie dokonywała kontroli usług przewozowych świadczonych przez Gminę Miejską Kraków pomimo, iż w porozumieniu z 20 grudnia 2007 r. w §4 pkt 5 wskazano, że „Gmina jest uprawniona do przeprowadzania na swoim terenie w dowolnym czasie kontroli usług przewozowych świadczonych przez Miasto”. Ponadto nieprzeprowadzanie oceny i kontroli organizatora stanowiło o braku realizacji założeń Planu transportowego z 2016 r.

(akta kontroli str. 361-369)

W złożonym oświadczeniu Dyrektor wyjaśnił, że Gmina nie kontrolowała jakości połączeń wynikających z zawartych umów z Gminą Miejską Kraków, gdyż nie leżało to w jej gestii. Obowiązek kontrolowania jakości przewozów leżał po stronie Organizatora transportu, którym w tym przypadku była Gmina Kraków jednakże Gmina Wieliczka reagowała na wszelkie uwagi i skargi otrzymane od pasażerów na bieżąco zgłaszając je do Zarządu Transportu Publicznego w Krakowie. Wskazał, że Gmina Wieliczka była w stałym kontakcie z Zarządem Transportu Publicznego odnośnie wszelkich opóźnień autobusów czy wprowadzanych zmian w rozkładach jazdy.

(akta kontroli str. 215-217,225-228)

Zdaniem NIK brak działań kontrolnych ze strony Gminy był działaniem nierzetelnym. Kontrola nie powinna polegać tylko na przekazywaniu skarg mieszkańców czy kontakcie z ZPT w kontekście zmian rozkładu czy opóźnień. Wprowadzony w porozumieniu zapis wprost pozwalał na kontrolę jakości i sposobu wykonywania usług transportowych finansowanych ze gminnej kasy.

2. Gmina Wieliczka dokonała nieterminowej płatności kwoty 512 011,66 zł z tytułu realizacji porozumienia z Gminą Miejską Kraków. Zapłaty dokonano 21 grudnia 2023 r. podczas gdy termin upłynął 25 listopada 2023 r. Działanie to było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.⁵⁸ W związku z uchybieniem

⁵⁸ Dz. U. z 2025 r. poz. 1483

terminu nie naliczono i nie zapłacono odsetek. Nieterminowe regulowanie zobowiązań naraziło budżet Gminy na poniesienie niezasadnych wydatków związanych z zapłatą odsetek.

(akta kontroli str. 616-618,621-780)

Dyrektor oświadczył, że płatność za listopad 2023 r. została zrealizowana z opóźnieniem ze względu na problemy finansowe Gminy Wieliczka. Wskazał, że Gmina w dniu 24 listopada 2023 r. zwróciła się z pisemną prośbą o zgodę na prolongatę terminu płatności. Negatywna odpowiedź wpłynęła dopiero 7 grudnia 2023 r. co opóźniło płatność ze strony Gminy Wieliczka.

(akta kontroli str. 613-615)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina podejmowała rzetelne działania na rzecz zintegrowania gminnego transportu publicznego z transportem aglomeracyjnym. Porozumienia międzygminne zostały zawarte zarówno z Gminą Miejską Kraków, jak i dwiema sąsiadującymi gminami. W ramach mechanizmów zarządczych Gmina Wieliczka dysponowała możliwością kontroli usług przewozowych świadczonych na jej terenie przez MPK Kraków jednakże nie korzystała z tego uprawnienia. Brak działań w tym zakresie NIK ocenia negatywnie. W przypadku pozostałych porozumień, gdzie Gminy powierzyły Miastu Wieliczka organizację transportu nie dokonywała ona kontroli własnej Spółki oraz nie określiła w zawartych z nią umowach standardów jakościowych świadczonych usług.

Porozumienia były realizowane w zakresie objętych kontrolą usług. Pomimo zmniejszenia w 2025 r. liczby kursów, spowodowanego trudną sytuacją finansową Gminy liczba autobusów wyjeżdżających codziennie na drogi zwiększyła się. Dzięki wprowadzeniu w 2023 r. biletu metropolitalnego mieszkańcy Gminy mieli ułatwiony dostęp do komunikacji bez potrzeby nabywania kolejnych biletów pomimo przesiadek pomiędzy różnymi operatorami.

III. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę i wnioski:

Uwagi

Miasto i Gmina Wieliczka nie dokonywała kontroli realizacji przez operatora i przewoźników zleconych zadań z zakresu transportu publicznego tym samym pozbawiając się możliwości oceny świadczonych usług, które opłacane są ze środków publicznych. Determinuje to pilną potrzebę podjęcia działań skutkujących przywróceniem właściwego nadzoru nad transportem publicznym w Gminie.

- Wnioski
1. Podjęcie działań w celu zapewnienia kontroli i nadzoru nad jakością transportu publicznego w Mieście i Gminie Wieliczka poprzez dokonywanie kontroli przewoźników zgodnie z zawartymi umowami i porozumieniami.
 2. Ujęcie w umowach z operatorami norm jakościowych i wymagań dotyczących świadczonych na rzecz Gminy przewozów.
 3. Podjęcie działań organizacyjnych zmierzających do terminowego realizowania obowiązków sprawozdawczych względem Marszałka Województwa Małopolskiego w zakresie przekazywania informacji dotyczących publicznego transportu zbiorowego.
 4. Zapewnienie prawidłowych nazw na wszystkich przystankach w Gminie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Małopolskiej Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 5 stycznia 2026 r.

Kontroler

Paweł Potoczek

Starszy inspektor k.p.

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Małopolska Delegatura w Krakowie

Dyrektor

z up.

p.o. Wicedyrektor

Jacek Stankiewicz

/podpisano elektronicznie/

